

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**



**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У ЗДІЙСНЕННІ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

**Збірник
матеріалів III-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**



**14-16 квітня 2021 року,
м. Одеса**

У Збірнику опубліковано матеріали III-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: підвищення ефективності використання інформаційних технологій у здійсненні освітнього процесу», яка проходила 14-16 квітня 2021 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою Одеської національної академії харчових технологій від 06.04.2021, протокол № 13.

Матеріали, занесені до Збірника, друкуються за авторськими оригіналами. За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України, Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, доктора технічних наук, професора Б.В. Єгорова.

Укладач Л.Д. Риженко

Редакційна колегія:

Єгоров Б.В.	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор, академік НАН України (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Дец Н.О.	директор Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцент
Ланженко Л.О.	начальник Навчально-методичного відділу НЦООП, к.т.н., доцент
Кручек О.А.	начальник Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцент
Корнієнко Ю.К.	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦІКТ, к.ф.-м.н., доцент
Мураховський В.Г.	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Агєєва І.М.	декан факультету менеджменту, маркетингу і логістики, к.е.н., доцент
Зімін О.В.	декан факультету низькотемпературної техніки та інженерної механіки, к.т.н., доцент
Купріна Н.М.	декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к.е.н., доцент
Ліщенко Н.В.	декан факультету комп'ютерних систем та автоматизації, д.т.н., професор
Саркісян Г.О.	декан факультету технології вина та туристичного бізнесу, к.т.н., доцент
Соц С.М.	декан факультету технології зерна і зернового бізнесу, к.т.н., доцент
Ткач В.О.	декан факультету інноваційних технологій харчування і ресторанно-готельного бізнесу, д.е.н., професор
Шарахматова Т.Є.	декан факультету технології та товарознавства харчових продуктів і продовольчого бізнесу, к.т.н., доцент
Шестопапов С.В.	декан факультету комп'ютерної інженерії, програмування та кіберзахисту, к.т.н., доцент
Шпирко Т.В.	декан факультету нафти, газу та екології, к.т.н., доцент

УДК 378.147.88:331.45
МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З ОСНОВ
ОХОРОНИ ПРАЦІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

З.М. Сахарова, В.І. Булюк, В.В. Пуга,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Вступ. Актуальність отримання здобувачем вищої освіти знань з охорони праці на сьогодні підтверджуються статистикою збільшення кількості надзвичайних ситуацій техногенного характеру, випадків виробничого травматизму (в тому числі із смертельними наслідками) та професійних захворювань. В Україні кожні 8 хвилин травмується одна людина, а кожні 5 хвилин внаслідок травм одна людина помирає.

На думку фахівців однією із причин великої кількості нещасних випадків на виробництві виступає незадовільна підготовка роботодавців та робітників з питань охорони праці. Тому якісна підготовка здобувачів вищої освіти в цьому напрямку є важливою складовою державної програми покращення стану охорони праці в країні.

Постановка проблеми. Об'єднана дисципліна «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» на сьогодні входить в освітні програми підготовки бакалаврів як обов'язкова й включає лекційні заняття, практичні роботи з БЖД та лабораторні роботи з основ охорони праці. Завданням вивчення змістовного модуля «Основи охорони праці» цієї дисципліни є набуття здобувачами вищої освіти стійких сучасних знань з теорії охорони праці, формування у них умінь самостійно аналізувати умови праці та стан охорони праці на підприємствах галузі, розробляти й упроваджувати заходи для збереження здоров'я та працездатності працівників у конкретних виробничих умовах господарювання.

Для формування необхідних компетенцій дуже важливо використовувати в навчальному процесі лабораторні роботи. Для проведення лабораторних робіт з основ охорони праці кафедра безпеки життєдіяльності ОНАХТ має 2 спеціалізовані лабораторії із сучасним обладнанням та тренажерами. Але умови дистанційного навчання потребують суттєвих змін в методиках проведення таких лабораторних робіт, так як здобувачі вищої освіти не мають безпосереднього доступу до лабораторних установок.

Виклад матеріалу. Лабораторне заняття – це форма навчального заняття, на якому здобувачі вищої освіти під керівництвом викладача особисто проводять натурні або імітаційні експерименти чи дослідження з метою практичної перевірки і підтвердження окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, набувають практичних навичок роботи з лабораторним обладнанням, устаткуванням, вимірювальною апаратурою, обчислювальною технікою, оволодівають методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі. Під час лабораторних занять здобувачі вищої освіти мають змогу самостійно застосовувати на практиці набуті ними теоретичні

знання.

Зазвичай заняття, яке проводиться в спеціалізованій лабораторії, включає в себе перевірку підготовленості здобувачів вищої освіти до роботи, виконання здобувачами вищої освіти завдань лабораторної роботи, оформлення протоколу та оцінювання результатів викладачем.

Поява дистанційної форми навчання потребує нових методик організації лабораторних занять, враховуючи проведення їх в онлайн. Взагалі при дистанційній та змішаній формах навчання можливо виконання лабораторних робіт наступним чином:

- віддалені фізичні лабораторії;
- віртуальні лабораторії та тренажери;
- лабораторний комплект для дому.

У випадку віддалених фізичних лабораторій виконання експериментальних досліджень проводиться віддалено за допомогою підключення здобувачами вищої освіти через Інтернетні браузер.

Проведення занять у віртуальних лабораторіях і з віртуальними тренажерами передбачає виконання експериментів віртуально. Для чого використовуються моделі пристроїв, віртуальні кабінети, пакети прикладних програм, тощо.

Віддалені віртуально-фізичні лабораторії забезпечують доступ до необхідного обладнання через Інтернет шляхом віртуалізації ресурсів лабораторії у вигляді сервісу.

В деяких випадках можливо виконання лабораторних завдань здобувачами вищої освіти вдома із застосуванням відповідного лабораторного комплексу.

Перераховані вище методи проведення лабораторних робіт є специфічними й можуть використовуватись тільки для конкретних дисциплін. Причиною цього є складність, велика вартість, неможливість організації в навчальному закладі.

Для проведення лабораторних робіт з основ охорони праці використовується наступне обладнання й установки: прилади для вимірювання параметрів мікроклімату повітря робочої зони (термометр, психрометр, анемометр, гігротермоанемометр/вимірювач освітлення), люксметр, шумомір, пилова камера, стенд для дослідження безпеки електромереж, тощо. Під час дистанційного навчання, виходячи із специфіки даних лабораторних робіт, застосовувати вищезазначені методи неможливо. Тому при проведенні дистанційної лабораторної роботи онлайн на платформі Zoom здобувачам вищої освіти було запропоновано моделювання ситуації та теоретичний розрахунок розглянутого в роботі фактору. Здобувачу вищої освіти надаються реальні, отримані в ході численних експериментів, дані, на підставі яких він проводить обчислення й, далі, проводить порівняння отриманих розрахункових значень з нормативними.

Перед початком лабораторної роботи з основ охорони праці здобувач вищої освіти опрацьовує теоретичну частину за методичними вказівками, які

він має в електронному вигляді (всі необхідні матеріали розміщено на платформі Moodle). Для деяких лабораторних робіт переглядає відеофільми, що також містяться на Moodle. Далі обирається відповідний варіант завдання, індивідуальний для кожного здобувача вищої освіти, із реальними, отриманими раніше, експериментальними даними. Використовуючи ці данні здобувач вищої освіти моделює ситуацію й виконує розрахунки згідно інструкції в методичних рекомендаціях. Також, якщо необхідно, будує графіки. Кінцевим завданням здобувача вищої освіти є порівняння розрахункових значень із допустимими згідно нормативно-правових документів з охорони праці й формулювання висновку щодо відповідності параметрів робочої зони нормам. За підсумками лабораторної роботи складається протокол. Форма протоколу також наводиться в методичних рекомендаціях. Заповнені протоколи здобувачі вищої освіти надсилають по електронній пошті викладачу у терміни, які він встановлює.

Захист лабораторних робіт відбувається шляхом перевірки протоколів, а також через тестування. Для кожної лабораторної роботи розроблені тести, які викладено на сайті Moodle. Час проходження тестів обмежений й таким чином здобувач вищої освіти демонструє ступінь засвоєння теоретичної частини роботи та практичне улаштування приладів (установок). В разі необхідності викладач може додатково провести усне опитування здобувача вищої освіти під час онлайн заняття (контрольні питання також є на сайті Moodle). Результати захисту лабораторних робіт оголошуються здобувачам вищої освіти й виставляються в електронний журнал викладача.

Висновки. Проведення лабораторних робіт з основ охорони праці в умовах дистанційного навчання потребує використання інноваційних методів та технологій. Як найбільш доцільною для таких лабораторних робіт було обрано методику із застосуванням платформ Zoom та Moodle. Здобувачі вищої освіти мають можливість теоретично підготуватись до занять та під час лабораторної роботи ознайомитись із принципом роботи приладів (установок) за допомогою відеоматеріалів дистанційного курсу «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці», розміщених на платформі Moodle. Створюючи модель конкретної ситуації, з використанням експериментальних даних, наданих викладачем, здобувач вищої освіти проводить всі необхідні подальші розрахунки та висновки щодо отриманих результатів.

Таким чином, лабораторне заняття з основ охорони праці, проведене за вищенаведеною методикою в умовах онлайн, не втрачає своєї мети й значення щодо можливості проявити здобувачем вищої освіти свої здібності та набуті відповідних навичок в галузі виробничої санітарії і гігієни праці, а також техніки безпеки на робочому місці.

24	МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Г.І. Віват, А.В. Лупол, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	71
25	РОЛЬ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ О.В. Гриньків, О.І. Філіпенко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	73
26	СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ВИЩОЇ ОСВІТИ К.Ж. Саргсян, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	74
27	ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО МЕНТАЛІТЕТУ СТУДЕНТА В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ К.Ж. Саргсян, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	76
28	ПРО ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ТЕХНІЧНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ А.О. Соловей, Т.С. Ботіка, О.А. Мамроцька, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	77
29	АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО НАПРЯМУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Н.М. Купріна, Т.М. Ступницька, О.П. Антонюк, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	79
30	РОЛЬ ЗОВНІШНЬОЇ МОТИВАЦІЇ В НАВЧАННІ М.М. Кологривов, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	80
31	PROS AND CONS OF DISTANCE LEARNING Nadiia Kushnirenko, Anna Palamarchuk, Sergey Patyukov, Odessa National Academy of Food Technologies, Odessa	82
32	МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З ОСНОВ ОХОРОНИ ПРАЦІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З.М. Сахарова, В.І. Булюк, В.В. Пуга, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	85
33	ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ Д.О. Жигунов, Н.В. Хоренжий, О.С. Волошенко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	88
34	МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ЕКОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ» О.Л. Гаркович, М.М. Мадані, Р.І. Шевченко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	90
35	МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ У ВИШІ Ю.М. Мельник, Г.А. Шевченко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	92
36	НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ Л.А. Бахчиванжи, О.В. Євтушок, Р.Р. Значек, Одеська національна академія харчових технологій, Одеса	94

ПЕРЕЛІК ЗВО УКРАЇНИ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У III-й ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

1. Державний університет інфраструктури та технологій, м. Київ
2. ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ»
3. Івано-Франківський національний медичний університет
4. Одеський національний медичний університет
5. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», м. Київ
6. ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
7. Херсонська державна морська академія
8. Kyiv National University of Technologies and Design
9. Харківський національний університет радіоелектроніки
10. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
11. Львівський національний університет імені Івана Франка
12. Державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, м. Переяслав
13. Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
14. Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця
15. Харківський національний університет внутрішніх справ
16. Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ
17. Національний університет харчових технологій, м. Київ
18. Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, м. Сєверодонецьк
19. Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
20. Донецький національний медичний університет, м. Маріуполь
21. Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького
22. Київський національний торговельно-економічний університет
23. Одеський національний політехнічний університет
24. Покровський педагогічний фаховий коледж, м. Покровськ
25. Донбаський державний педагогічний університет, м. Слов'янськ